

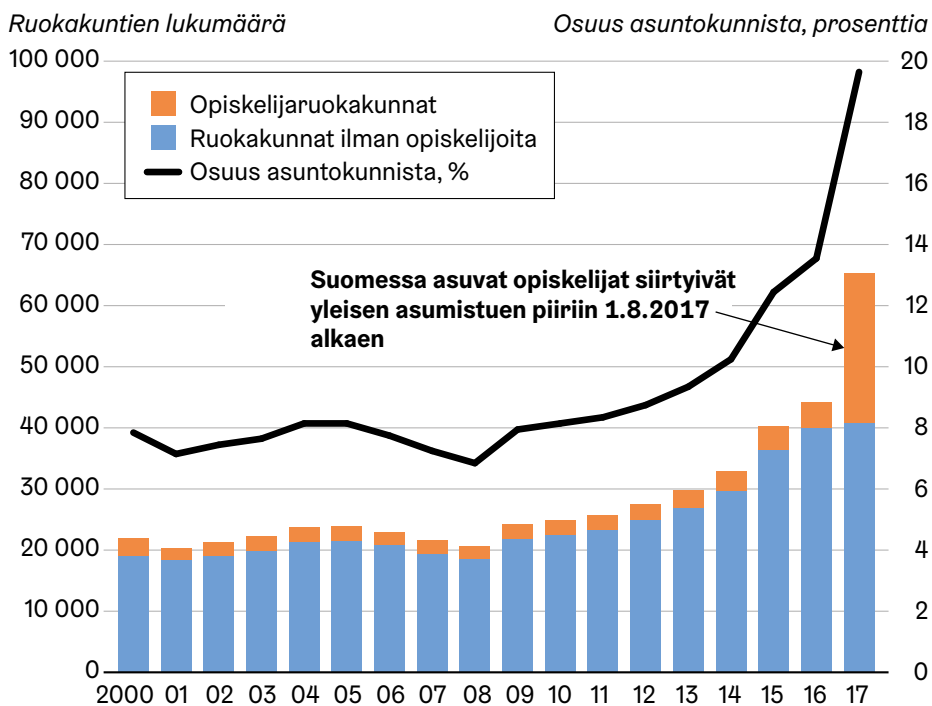
Hanna Ahlgren-Leinvuo

YLEINEN ASUMISTUKI HELSINGISSÄ VUONNA 2017

Helsingissä oli vuoden 2017 lopussa yli 65 000 yleistä asumistukea saavaa ruokakuntaa, 21 000 enemmän (+48 %) kuin edellisvuonna. Voimakas kasvu johtuu siitä, että Suomessa asuvat opiskelijat siirtyivät 1.8.2017 alkaen yleisen asumistuen piiriin. Ilman opiskeljaruokakuntia asumistukea saaneiden ruokakuntien lukumäärä kasvoi 840:llä (+2 %). Yleistä asumistukea saaneiden helsinkiläisasuntokuntien osuus kaikista helsinkiläisistä asuntokunnista kasvoi edellisvuoden reilusta 13 prosentista lähes 20 prosenttiin vuonna 2017. Kaikista Suomen yleistä asumistukea saaneista ruokakunnista 17 prosenttia oli helsinkiläisiä vuoden 2017 lopussa.

Yleistä asumistukea saaneiden lukumäärä lähti kasvuun vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Asumistuen käyttöä lisäsi erityisesti työttömyyden lisääntyminen. Vuoden 2014 jälkeen tukea saaneiden lukumäärä on kasvanut vielä enemmän. Kasvu selittyy pääasiassa lainsäädäntöön tehdyillä muutoksilla. Vuoden 2015 alussa astui voimaan lakimuutos, joka mahdollisti yleisen asumistuen saamisen aiempaa suuremmilla tuloilla. Lisäksi syyskuun 2015 alusta alkaen tuli voimaan 300 euron ansiotulovähennys, mikä on lisännyt palkkatuloja saavien ruokakuntien määrää. Vuoden 2016 jälkeen tapahtunut kasvu puolestaan johtuu opiskelijoiden siirtymisestä yleisen asumistuen piiriin elokuussa 2017. (Kela 2017b; Kela 2016b; HE 161/2017, 6.)

Kuvio 1. Yleisen asumistuen saajat Helsingissä 31.12.2000–31.12.2017

Lähde: Kelasto-tietokanta, asumisen tuet (Kela) ja StatFin-tietokanta, asuminen ja asuinolot (Tilastokeskus)

Laatuseloste

Mitä on yleinen asumistuki

Yleinen asumistuki on Kelan maksama etuus, jolla alennetaan pienituloisten ruokakuntien asumismenoja ja edistetään heidän mahdollisuuksiaan kohtuulliseen asumistasoon. Yleinen asumistuki on tarkoitettu sekä perheille että yksinasuville. Valtio vastaa yleisen asumistuen kustannuksista kokonaan.

Yleinen asumistuki on 80 prosenttia hyväksytyjen asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta. Jos hyväksytyjen asumismenojen määrä ylittää enimmäisasumismenot, lasketaan tuen määrä enimmäisasumismenojen mukaan. Hyväksyttävien asumismenojen enimmäismäärään vaikuttavat lisäksi asunnon sijaintikunta ja ruokakunnan koko. Yleisen asumistuen perusteena olevien asumismenojen perusomavastuun ja huomioon otettavien enimmäismenojen määrittämistä varten kunnat on edelleen jaettu neljään kuntaryhmään, joista Helsinki muodostaa yksinään ns. kalleimman kuntaryhmän I. Yleisen asumistuen perusomavastuun laskennassa luovuttiin alueellisesta porrastuksesta ja omavastuu määräytyy nyt samalla tavalla koko maassa. (Kela 2018a.)

Yleinen asumistuki ja tilastot

Yleinen asumistuki maksetaan ruokakunnalle yhteisesti. Kelan tilastoissa tuen saajana on hakemuslomakkeella tuen hakijaksi merkitty ruokakunnan jäsen. Ruokakunnaksi katsotaan samassa asunnossa pysyvästi asuvat henkilöt. Asunnon osaan erillisen sopimuksen tehneet katsotaan eri ruokakunniksi. Ruokakunta tilastoidaan lapsiperheeksi, jos siihen kuuluu alle 18-vuotiaita lapsia. Ruokakuntien elämäntilannetieto eli esimerkiksi tieto työttömyydestä tai opiskelusta perustuu hakijan ja/tai puolison etuustietoihin. (Kela 2016a, 22–23.) Tässä raportissa yleistä asumistukea saaneella tarkoitetaan tukea saanutta ruokakuntaa ellei erikseen ole muuta mainittu.

Raportissa tarkastellaan yleistä asumistukea saaneiden *ruokakuntien* lukumäärää suhteessa kaikkiin *asuntokuntiin*, sillä ruokakuntien kokonaismäärää ei tilastoida, vaan tieto on ainoastaan tukea saaneiden ruokakuntien lukumäärästä. Kelan käyttämä ruokakunnan käsite eroaa Tilastokeskuksen asuntokunta-käsitteestä. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Samassa asuntokunnassa voi siten olla useampi asumistuen ruokakunta, jos niillä on oma vuokrasopimus. Ruokakuntien kokonaismäärä on siis hieman asuntokuntien kokonaismäärää suurempi. Tästä johtuen asumistukea saaneiden ruokakuntien osuus kaikista asuntokunnista on suurempi kuin mitä asumistukea saaneiden ruokakuntien osuus kaikista ruokakunnista olisi.

Perhetyyppejä koskevassa tarkastelussa lapsiperheet ja pariskunnat on suhteutettu Tilastokeskuksen perheväestöön ja yksiasuvat *yhden hengen asuntokuntiin*, sillä yksin asuvat eivät ole mukana Tilastokeskuksen perheväestössä.

Raportin kustannusvertailuissa edellisten vuosien kustannukset on deflatoitu Tilastokeskuksen elinkustannusindeksillä (vuosi 2017=100).

Muut Kelan asumisen tukimuodot

Kelan hoitamia asumisen tukia ovat myös sotilasavustuksen asumisavustus, eläkkeensaajan asumistuki sekä opintotuen asumislisä. Sotilasavustuksen asumisavustus säilyi lakimuutoksen jälkeen ennallaan. Eläkkeen saajien osalta kaikki vanhuuseläkettä ja takuueläkettä saavat henkilöt siirtyivät yleisestä asumistuesta eläkkeensaajan asumistuen piiriin. Suomessa asuvat opiskelijat ovat 1.8.2017 alkaen kuuluneet yleisen asumistuen piiriin. Opintotuen asumislisää maksetaan 1.8.2017 alkaen pääasiassa vain ulkomailla vuokralla asuville opiskelijoille. (Kela 2018a.)

Lisää yleistä asumistuesta ja muista Kelan asumisen tukimuodoista <http://www.kela.fi/asumisen-tuet> ja Kelan asumistukitilasto -julkaisut http://www.kela.fi/vuositilastot_kelan-asumistukitilasto

Pääkaupunkiseudun kunnissa yleistä asumistukea saaneiden ruokakuntien lukumäärä kasvoi hieman ilman opiskelijaruokakuntiakin

Kaikista Suomen yleistä asumistukea saaneista ruokakunnista 17 prosenttia oli helsinkiläisiä. Ennen opiskelijoiden siirtymistä yleisen asumistuen piiriin osuus oli vieläkin suurempi eli joka neljäs. Pääkaupunkiseudun kaupungeista yleistä asumistukea saatiin useimmiten Helsingissä, jossa joka viides asuntokunta sai tukea. Vantaalla osuus oli 16 prosenttia, Espoossa 15 prosenttia ja Kauniaisissa kahdeksan prosenttia.

Yleisen asumistuen saannin kehitys on kulkenut samassa linjassa kaikissa pääkaupunkiseudun kaupungeissa 2000-luvun aikana, poikkeuksena Kauniainen. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla asumistukea saaneiden määrä oli hienoisessa laskussa 2000-luvun alusta vuoteen 2008 saakka. Vuodesta 2009 tuen käyttö kääntyi kasvuun, joka on jatkunut siitä saakka jyrkentyen selvästi lainsäädännön muutoksista johtuen ensin vuoden 2014 ja sitten vuoden 2016 jälkeen. Vuodesta 2016 tuensaajien lukumäärä on noussut Helsingissä 48 prosenttia, Espoossa 43 prosenttia ja Vantaalla 23 prosenttia.

Muutos vuodesta 2016 vuoteen 2017 on ollut pääkaupunkiseudun muutosta suurempi esimerkiksi Turussa (+73 %), Tampereella (+61 %) ja Oulussa (+59 %). Pääkaupunkiseudun kunnat eroavat muista kuutoskaupungeista kuitenkin siinä, että niissä asumistuen saajien lukumäärä on lisääntynyt hieman edellisvuodesta vaikka tarkastelun ulkopuolella jätettäisiin opiskelijaruokakunnat – muissa kuutoskaupungeissa yleisen asumistuen saajien lukumäärä ilman opiskelijaruokakuntia puolestaan hieman väheni.

Kaiken kaikkiaan yleistä asumistukea saaneiden ruokakuntien osuus asuntokunnista on ollut Turussa, Tampereella ja Oulussa hieman pääkaupunkiseudun kaupunkeja suurempi, mikä johtuu suurelta osin siitä, että työttömyysaste on ollut näissä kaupungeissa pääkaupunkiseudun kaupunkeja korkeampi.

Taulukko 1. Yleistä asumistukea saaneet ruokakunnat kuutoskaupungeissa ja koko maassa 2008–2017

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Koko Suomi
Yleistä asumistukea saaneet ruokakunnat (lukumäärä)							
2008	20 578	5 667	6 189	7 600	9 190	7 013	139 386
2009	24 175	6 612	7 287	8 700	11 246	7 897	161 842
2010	24 827	6 812	7 468	9 001	11 657	8 131	164 154
2011	25 698	7 191	7 559	9 424	11 874	8 428	167 364
2012	27 518	7 927	8 354	10 272	12 763	9 297	180 665
2013	29 754	8 565	9 078	10 925	13 720	9 920	192 274
2014	32 865	9 354	9 864	11 706	14 727	10 529	206 092
2015	40 197	11 539	12 257	13 668	17 479	12 653	246 357
2016	44 127	13 059	13 680	14 612	19 112	13 776	267 356
2017	65 241	18 695	16 856	25 286	30 744	21 934	381 526

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Koko Suomi
Yleistä asumistukea saaneiden ruokakuntien osuus kaikista asuntokunnista (prosenttia)							
2008	6,9	5,4	7,0	8,1	8,4	8,4	5,6
2009	8,0	6,2	8,1	9,2	10,2	9,3	6,4
2010	8,2	6,3	8,2	9,5	10,4	9,4	6,5
2011	8,4	6,5	8,2	9,8	10,5	9,6	6,5
2012	8,8	7,1	8,9	10,6	11,1	10,4	7,0
2013	9,4	7,5	9,5	11,1	11,8	10,9	7,4
2014	10,3	8,1	10,2	11,8	12,5	11,3	7,9
2015	12,5	9,8	12,4	13,6	14,6	13,4	9,4
2016	13,6	10,9	13,5	14,4	15,7	14,4	10,1
2017	19,7	15,2	16,2	24,6	24,7	22,5	14,2

Lähde: Kelasto-tietokanta, asumisen tuet (Kela) ja Statfin-tietokanta, perheet sekä asuminen ja asuinolot (Tilastokeskus)

28 prosenttia alle 15-vuotiaista helsinkiläisistä kuului yleistä asumistukea saaneeseen ruokakuntaan

Yleinen asumistuki maksetaan ruokakunnalle yhteisesti (ks. laatuseloste s. 2) ja yleisen asumistuen tilastoissa tarkastellaan tästä syystä useimmiten ruokakuntia. Seuraavaksi on kuitenkin tarkasteltu yleistä asumistukea saaneeseen ruokakuntaan kuuluvia henkilöitä ikäryhmittäin ja suhteessa vastaavan ikäiseen väestöön.

Yleistä asumistukea saaneeseen ruokakuntaan kuuluneita helsinkiläisiä oli vuoden 2017 lopussa lähes 109 000. Opiskelijoiden myötä alle 30-vuotiaiden osuus tuen piirissä olleista kasvoi edellisvuoden 55 prosentista 63 prosenttiin. Koko maassa alle 30-vuotiaiden osuus on 67 prosenttia. Helsingin osalta huomion arvoista on kuitenkin se, että alle 15-vuotiaista helsinkiläisistä lähes 28 prosenttia kuului ruokakuntaan, joka sai yleistä asumistukea. Osuus on lähes kymmenen prosenttiyksikköä suurempi kuin koko maassa keskimäärin.

Taulukko 2. Yleistä asumistukea saaneeseen ruokakuntaan kuuluvat henkilöt ikäryhmittäin ja heidän osuutensa vastaavan ikäisestä väestöstä 31.12.2017

	Lukumäärä	Muutos (%) 2016–2017	Prosenttia tuen piirissä olleista 2017	Muutos (%-yks.) 2016–2017	Prosenttia väestöstä 2017	Muutos (%-yks.) 2016–2017
Helsinki						
Alle 15	25 194	5,0	23,1	-5,8	27,5	0,8
15–29	43 924	97,4	40,3	13,5	32,0	16,1
30–44	24 070	12,2	22,1	-3,8	15,7	1,4
45–64	15 322	3,0	14,1	-3,8	10,1	0,4
65+	455	7,6	0,4	-0,1	0,4	0,0
Yhteensä	108 965	31,3	100,0	0,0	16,9	3,9
Koko Suomi						
Alle 15	154 137	2,2	24,2	-6,0	17,3	0,4
15–29	272 025	84,7	42,7	13,3	27,8	12,8
30–44	124 973	7,2	19,6	-3,7	12,1	0,8
45–64	83 931	-0,1	13,2	-3,6	5,9	0,1
65+	1 579	3,3	0,2	-0,1	0,1	0,0
Yhteensä	636 645	27,3	100,0	0,0	11,5	2,4

Lähde: Kela, Tilasto- ja tietovarastoryhmä ja Statfin-tietokanta, väestörakenne (Tilastokeskus)

97 prosenttia yleisen asumistuen saajista asuu vuokra-asunnossa

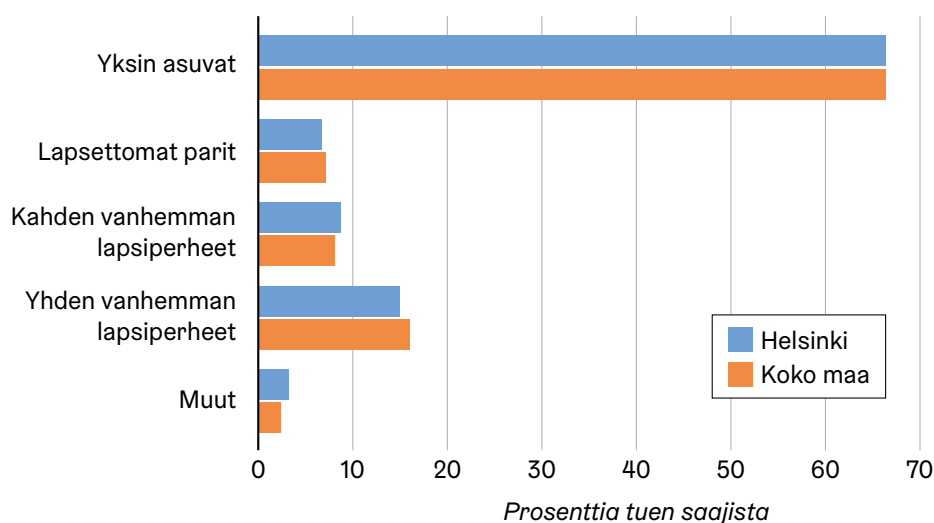
Yleisimmin asumistukea saatiin vuokra-asuntoon. Asumistukea sai vuoden 2017 aikana 63 156 vuokra-asunnossa asuvaa ruokakuntaa ja vain 2 085 omistusasunnossa asuvaa ruokakuntaa. Yleisen asumistuen saajista 97 prosenttia on vuokra-asunnoissa asuvia asuntokuntia (koko Suomi 95 %). Vuokra-asuntojen osuus yleistä asumistukea saaneista ruokakunnista ei ole juurikaan muuttunut viimeisen parinkymmenen vuoden aikana. Asuntotukea saaneiden vuokra-asuntokuntien osuus kaikista vuokra-asuntokunnista oli Helsingissä vuoden 2016 lopussa lähes 27 prosenttia (29 prosenttia koko Suomessa). Asuntotukea saaneiden omistusasuntokuntien osuus kaikista omistusasuntokunnista oli vain 1,3 prosenttia (koko Suomi 1 %).

Yhä useampi vuokra-asunto, josta maksetaan asumistukea, on vapaarahoitteinen. Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osuus kaikista asumistukea saaneista vuokra-asunnoista oli vielä kymmenen vuotta sitten noin 40 prosenttia, mutta vuoden 2017 lopussa osuus oli jo 56 prosenttia. Koko Suomessa osuus on vieläkin suurempi, 60 prosenttia. Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen osuus kaikista asumistukea saaneista vuokra-asuntoruokakunnista kasvoi edellisvuodesta Helsingissä 2,6 prosenttiyksiköllä ja koko maassa 3,9 prosenttiyksiköllä. Osuutta on kasvattanut ennen kaikkea opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin. Helsingiläisistä yleistä asumistukea vuokra-asuntoon saaneista opiskelijaruokakunnista 60 prosenttia asui vapaarahoitteisessa vuokra-asunnossa, koko maassa osuus oli 66 prosenttia. Muissa kuin opiskelijaruokakunnissa osuus oli selvästi pienempi: Helsingissä 53 prosenttia, koko maassa 56 prosenttia.

Opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin nostanut yksinasuvien osuuden tuensaajista 56 prosentista 66 prosenttiin

Yksinasuvien osuus yleisen asumistuen saajista kasvoi edellisvuoden 56 prosentista 66 prosenttiin ja lapsettomien pariskuntien osuus neljästä prosentista seitsemään prosenttiin. Lapsiperheiden osuus puolestaan laski edellisvuoden 34 prosentista 24 prosenttiin. Muutoksen taustalla on opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin. Jos tarkastelusta poissuljetaan opiskelijaruokakunnat, lapsettomien pariskuntien ja lapsiperheiden osuudet ovat säilyneet lähes entisellään, mutta yksinasuvien osuus on noussut parilla prosenttiyksiköllä 57 prosentista 59 prosenttiin. (Kuvio 2.)

Kuvio 2. Yleisen asumistuen saajat perhetyypeittäin Helsingissä ja koko maassa 31.12.2017, prosenttiosuutena yleisen asumistuen saajista

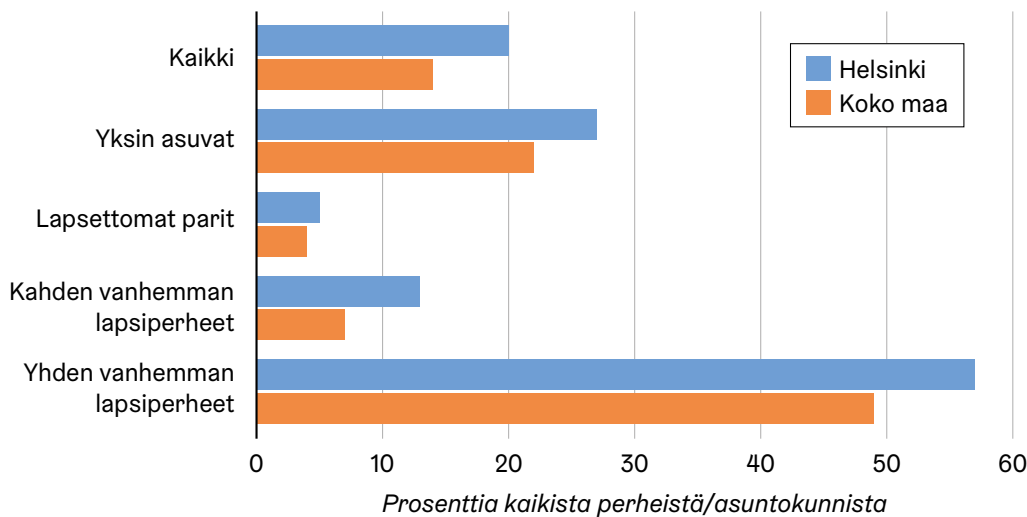
Lähde: Kelasto-tietokanta, asumisen tuet (Kela)

Perheiden osuus yleisen asumistuen saajista oli suurempi muualla pääkaupunkiseudulla kuin Helsingissä. Helsingissä puolestaan yksinasuvien asumistuen saajien osuus kaikista tuensaajista oli keskimääräistä suurempi. Tämä johtuu pitkälti kaupunkien toisistaan poikkeavista väestörakenteista: yksinasuvia asuntokuntia on Helsingissä ylipäätään suhteellisesti enemmän kuin muualla pääkaupunkiseudulla, ja vastaavasti Espoossa ja Vantaalla lapsiperheiden osuus on suurempi.

Yksinhuoltajaperheistä yleistä asumistukea sai lähes 60 prosenttia

Jos käännetään tarkastelunäkökulma toisin päin eli tarkastellaan sitä, kuinka suuri osuus kustakin perhetyypistä on saanut asumistukea, nousevat yksinhuoltajaperheet selkeästi muiden ohi. Helsingiläisistä yksinhuoltajaperheistä 57 prosenttia sai yleistä asumistukea vuonna 2017. Toiseksi yleisintä tuen saaminen oli yksinasuvilla, joista tukea sai 27 prosenttia. Yleisen asumistuen saajien osuus nousi yksinasuvien (+11 prosenttiyksikköä) ja lapsettomien pariskuntien (+3,5 prosenttiyksikköä) joukossa edellisvuodesta. Tätäkin muutosta selittää opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin elokuun alussa vuonna 2017. Lapsiperheiden joukossa tuensaajien osuus ei edellisvuodesta merkittävästi muuttunut. (Kuvio 3 ja Taulukko 3.)

Kuvio 3. Yleisen asumistuen saajat perhetyypeittäin Helsingissä ja koko maassa 31.12.2017, prosenttiosuutena vastaavista perheistä/asuntokunnista

Lähde: Kelasto-tietokanta, asumisen tuet (Kela)

Taulukko 3. Yleistä asumistukea saavat ruokakunnat Helsingissä perhetyypeittäin 31.12.2008–2017

	Yhteensä	Yksin asuvat	Lapsettomat parit	Lapsiperheet yhteensä	Kahden vanhemman perheet	Yhden vanhemman perheet
Asuntokuntia						
2008	20 578	10 518	557	8 694	2 626	6 068
2009	24 175	12 962	748	9 411	3 004	6 407
2010	24 827	13 459	771	9 505	3 025	6 480
2011	25 698	14 232	769	9 636	3 063	6 573
2012	27 518	15 366	787	10 167	3 298	6 869
2013	29 754	16 608	918	10 693	3 501	7 192
2014	32 865	18 567	1 012	11 508	3 885	7 623
2015	40 197	22 285	1 444	13 823	4 981	8 842
2016	44 127	24 736	1 533	14 898	5 484	9 414
2017	65 241	43 311	4 384	15 485	5 689	9 796
<i>Muutos % 2008–2017</i>	217,0	311,8	687,1	78,1	116,6	61,4
<i>Muutos % 2016–2017, ilman opiskelijoita</i>	2,1	3,8	0,0	0,5	0,2	0,3
<i>Muutos % 2016–2017</i>	47,8	75,1	186,0	3,9	3,7	4,1
	Yhteensä	Yksin asuvat	Lapsettomat parit	Lapsiperheet yhteensä	Kahden vanhemman perheet	Yhden vanhemman perheet
Prosentiosuutena vastaavista asuntokunnista ja perheistä						
2008	6,9	7,1	0,8	15,7	6,7	38,0
2009	8,0	8,7	1,0	16,9	7,6	39,9
2010	8,2	9,0	1,0	17,0	7,6	40,3
2011	8,4	9,5	1,0	17,1	7,6	40,9
2012	8,8	10,1	1,0	17,8	8,1	42,5
2013	9,4	10,8	1,2	18,5	8,4	44,5
2014	10,3	12,0	1,3	19,6	9,2	46,7
2015	12,5	14,4	1,8	23,1	11,5	53,3
2016	13,6	15,8	1,9	24,5	12,5	55,4
2017	19,7	26,9	5,5	25,0	12,8	56,7

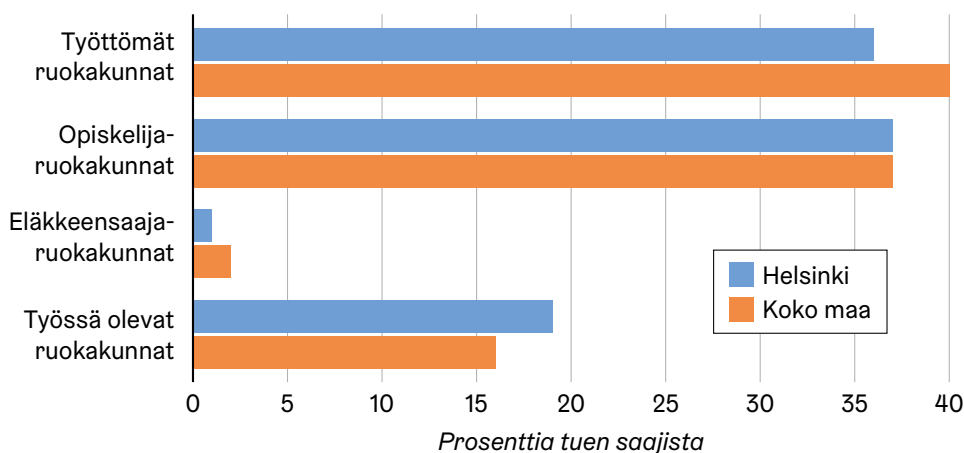
Lähde: Kelasto-tietokanta, asumisen tuet (Kela) ja Statfin-tietokanta, perheet sekä asuminen ja asuinolot (Tilastokeskus)

Opiskelijoiden osuus tuensaajista ohittanut Helsingissä työttömien osuuden

Opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin on muuttanut myös tuensaajien jakautumista elämäntilanteen mukaan. Aiemmin yli puolet yleisen asumistuen saajista oli työttömiä, mutta nyt opiskelija-ruokakuntien lukumäärän yli viisinkertaistuttua työttömien osuus on vastaavasti pienentynyt. Helsingissä opiskelija-ruokakuntien osuus (37 %) oli vuoden 2017 lopussa jopa hieman suurempi kuin työttömien (36 %). Työssäkäyvien osuus oli Helsingissä (19 %) hieman suurempi kuin koko maassa keskimäärin (16 %). Eläkkeensaajien pääasiallinen asumisen tuki on eläkkeensaajan asumistuki, ja yleisen asumistuen saajista heitä olikin hyvin vähän, alle kaksi prosenttia tuen saajista. (Kuvio 4.)

Jos tarkastelusta jätetään pois opiskelijat, yleisen asumistuen käyttö on kasvanut eniten työssäkäyvillä ruokakunnilla. Vuodesta 2014 heidän osuutensa on kasvanut Helsingissä lähes viidellä prosenttiyksiköllä, ja lukumäärä kolmanneksella.

Kuvio 4. Yleisen asumistuen saajat 31.12.2017 ruokakunnan elämäntilanteen mukaan, prosenttia yleisen asumistuen saajista Helsingissä ja koko maassa

Lähde: Kelasto-tietokanta, asumisen tuet (Kela)

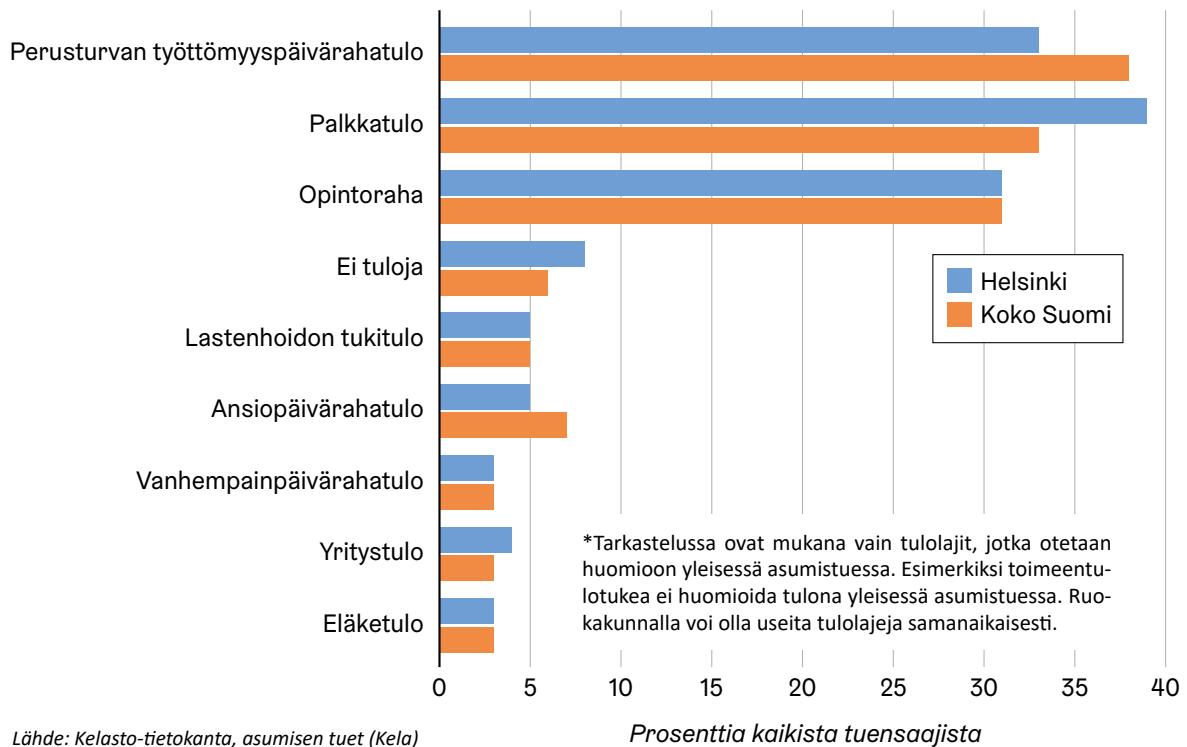
Noin 40 prosenttia tuensaajista sai palkkatuloja

Opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin on muuttanut yleisen asumistuen saajien tulolajien rakennetta. Palkkatuloa saaneita on entistä enemmän ja opintorahasta on tullut kolmanneksi yleisin tulolaji. Mikäli tarkastellaan tulolajijakaumaa vuosina 2016 ja 2017 ilman opiskelija-ruokakuntia, se on pysynyt ennallaan: perusturvan työttömyyspäivärahatuloja oli 49 prosentilla ja palkkatuloja 32 prosentilla. Kuviossa 5 ovat kuitenkin mukana myös opiskelija-ruokakunnat, jolloin tukea saaneista ruokakunnista kaikkiaan 39 prosenttia sai palkkatuloja, 33 prosenttia perusturvan työttömyyspäivärahatuloja ja 31 prosenttia opintorahaa. Palkkatulonsaajien osuus on Helsingissä koko maata selkeästi korkeampi.

8 prosentilla helsinkiläisistä yleisen asumistuen saajista ei ollut mitään asumistukeen vaikuttavia tuloja. Helsingissä vaille asumistukeen vaikuttavia tuloja oli vuoden lopussa 2017 yhteensä 4 929 yleistä asumistukea saavaa ruokakuntaa. Tulottomien ruokakuntien lukumäärä on vähentynyt edellisvuodesta 268:lla (-5 %). Asumistukituloina ei huomioida mm. lapsilisää, toimeentulotukea, lapsen elatusapua tai elatustukea, vammaistukia tai lapseneläkettä. Myöskään tilapäiset pienet tulot, kuten asevelvollisen päiväraha tai alle 18-vuotiaiden lasten tilapäiset tai vähäiset palkkatulot, eivät vaikuta asumistukeen. (Kela 2018b.)

Eläketulojen pientä osuutta (3 %) selittää se, että pienituloiset eläkkeensaajat saavat pääasiassa eläkkeensaajan asumistukea, joka on jätetty tämän tarkastelun ulkopuolelle. Asumistukea saavalla ruokakunnalla voi olla useita tulolajeja samanaikaisesti.

Kuvio 5. Yleisen asumistuen saajaruokakuntien yleisimmät tulolajit* Helsingissä ja koko maassa 31.12.2017

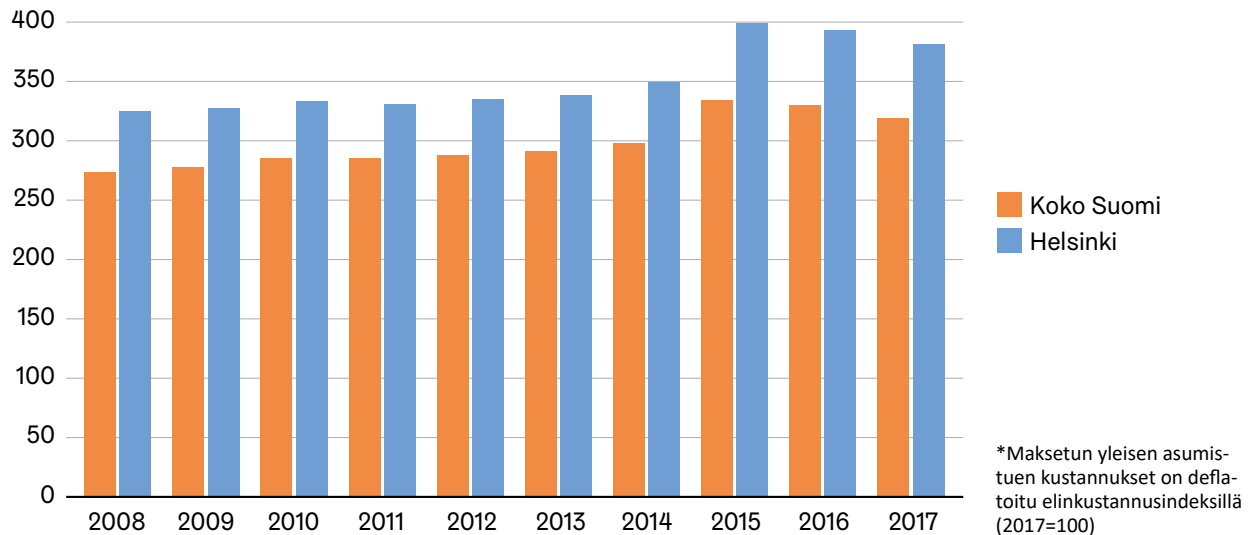

Keskimääräinen asumistuki Helsingissä 60 euroa korkeampi kuin koko maassa

Vuoden 2017 lopussa yleistä asumistukea maksettiin helsinkiläiselle ruokakunnalle keskimäärin 380 euroa kuukaudessa, 60 euroa enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Helsinkiläisten keskimääräiset asumismenot olivat lähes 120 euroa korkeammat kuin koko maassa keskimäärin. Vuoden 2015 alussa voimaan astunut lakimuutos on nostanut keskimääräisen tuen määrää, sillä lakimuutos toi asumistuen piiriin erityisesti palkkatuloja saavia lapsiperheitä, jotka ovat oikeutettuja esimerkiksi yksinasuvia suurempaan asumistukeen.

Kuvio 6. Keskimääräinen yleinen asumistuki kuukautta kohden vuosina 2008–2017, vuoden 2017 rahan arvossa

*Keskimääräinen asumistuki €/kk, deflaoitu**

Asumistuen saajat ovat pienituloisia. Asumistukeen vaikuttavat tulot¹ olivat Helsingissä vuoden 2017 lopussa keskimäärin 995 euroa ruokakuntaa kohden kuukaudessa. Keskimääräiset tulot pienenevät edellisvuodesta noin 14 prosentilla johtuen opiskelijoiden siirtymisestä yleisen asumistuen piiriin. Opiskelijaruokakuntien keskimääräinen asumistukeen vaikuttava tulo oli 703 euroa kuukaudessa – esimerkiksi työttömien ruokakunnilla tulo oli hieman enemmän, 818 euroa kuukautta kohden.

Helsingissä asumismenojen osuus yleiseen asumistukeen vaikuttavista tuloista oli korkeampi kuin koko maassa tai muissa pääkaupunkiseudun kunnissa: asumismenojen osuus tuloista oli Helsingissä keskimäärin 71 prosenttia, Espoossa 66 prosenttia, Vantaalla 68 prosenttia ja koko maassa 64 prosenttia. Yleinen asumistuki tasasi tilannetta jonkin verran, mutta myös asumistuen huomioimisen jälkeen Helsingissä asumismenojen osuus tuloista oli koko maata suurempi, eroa muihin pääkaupunkiseudun kaupunkeihin ei sen sijaan enää ollut. Yksinasuvilla asumismenojen osuus tuloista on suurin.

Taulukko 4. Yleisen asumistuen saajaruokakunnat, keskimääräiset asumistuet, asumistukitulot sekä asumismenot Helsingissä ja koko maassa 31.12.2017

	Yhteensä	Yksin asuvat	Lapsettomat parit	Kahden vanhemman perheet	Yhden vanhemman perheet	Muut
Helsinki						
Saajat	65 241	43 311	4 384	5 689	9 796	2 061
Asumistuki, km. €/kk	381	325	384	536	534	397
Asumistukitulo, km. €/kk	995	694	1415	2177	1352	1457
Asumismenot, km. €/kk	703	588	789	1054	934	883
<i>Asumistuki, % asumismenoista</i>	54,2	55,3	48,6	50,9	57,2	45,0
<i>Asumismenot, % asumistukeen vaikuttavista tuloista (ennen tukea)</i>	70,7	84,7	55,8	48,4	69,1	60,6
<i>Asumismenot, % asumistukeen vaikuttavista tuloista (tuen jälkeen)</i>	32,4	37,8	28,7	23,8	29,6	33,3
Koko maa						
Saajat	381 526	253 409	27 084	30 792	61 225	9 016
Asumistuki, km. €/kk	319	275	330	437	436	329
Asumistukitulo, km. €/kk	918	634	1237	2090	1306	1324
Asumismenot, km. €/kk	586	489	668	889	779	743
<i>Asumistuki, % asumismenoista</i>	54,4	56,2	49,4	49,2	56,0	44,3
<i>Asumismenot, % asumistukeen vaikuttavista tuloista (ennen tukea)</i>	63,8	77,1	54,0	42,5	59,7	56,1
<i>Asumismenot, % asumistukeen vaikuttavista tuloista (tuen jälkeen)</i>	29,1	33,7	27,3	21,6	26,3	31,3

Lähde: Kelasto-tietokanta, asumisen tuet (Kela)

1 Asumistuloissa eivät ole mukana esimerkiksi lapsilisiä ja toimeentulotuki. Ks. asumistukeen vaikuttavista tuloista tarkemmin Kela 2018b.

Lähes puolet Kelan vuonna 2017 maksamasta perustoimeentulotuesta on kohdentunut asumisen menoihin

Helsinki kuuluu asumistuen kalleusluokkaan I eli Helsingissä yleiseen asumistukeen hyväksyttävät enimmäisasumismenot ovat suuremmat kuin muualla Suomessa mukaan lukien muut pääkaupunkiseudun kunnat, jotka muodostavat kalleusluokan II. Helsingissä hyväksyttävät enimmäisasumismenot ovat noin viisi prosenttia suuremmat kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa, reilun viidenneksen enemmän kuin kalleusluokassa III (johon kuuluvat muun muassa muut kuutoskaupungit) ja kolmanneksen suuremmat kuin kalleusluokassa IV. Asumistuki on 80 prosenttia enimmäisasumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta (ks. tarkemmin Kela 2018b). (Kela 2018a.)

Enimmäisasumismenojen taso on matala suhteessa yleiseen vuokratasoon. Valtion talouden säästöjen vuoksi yleisen asumistuen enimmäisasumismenoja ei ole korotettu asumistuki uudistuksen jälkeen vuosina 2015–2016. Korotus jätettiin tekemättä myös vuonna 2017, jolloin säästöpainetta aiheutti opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin. Samaan aikaan asuntojen vuokrat ovat kuitenkin nousseet. Enimmäisasumismenot ylittävien ruokakuntien määrä onkin kasvanut kaikissa kalleusluokissa. Vuoden 2016 lopussa enimmäisasumismenot ylittyivät 71 prosentilla ruokakunnista. Kuntaryhmässä I eli Helsingissä enimmäisasumismenot ylittäviä oli 68 prosenttia, kuntaryhmässä II eli muissa pääkaupunkiseudun kunnissa 75 prosenttia, kuntaryhmässä III 72 prosenttia ja kuntaryhmässä IV 69 prosenttia asumistukiruokakunnista. (HE 161/2017, 5.)

Asumisen kustannuksia maksetaan myös toimeentulotuella. Kelan vuoden 2017 aikana maksamasta perustoimeentulotuesta lähes puolet on kohdentunut asumisen kustannuksiin niin Helsingissä kuin koko maassa keskimäärin. Varsinaisiin asumismenoihin kuten vuokraan ja omistusasunnon vastikkeisiin (ks. asumismenot, jotka huomioidaan yleisessä asumistuessa: Kela 2018a) 44 prosenttia ja loput 4 prosenttia muihin asumiseen liittyviin menoihin kuten sähkö- ja kotivakuutusmaksuihin, vuokravaikuteen tai muuttokustannuksiin. (Kela 2018c.)

Joka viides helsinkiläinen sai jotain Kelan maksamaa asumisen tukea

Kelan maksamia asumisen tukia ovat yleisen asumistuen lisäksi eläkkeensaajan asumistuki ja opintotuen asumislisä. Taulukkoon 5 on koottu ikäryhmittäin Kelan asumisen tukia saaneiden henkilöiden lukumäärä Helsingissä ja koko maassa. Joka viides helsinkiläinen sai jotain kelan maksamaa asumisen tukea. Valtaosa heistä (82 %) sai nimenomaan yleistä asumistukea.

Lisäksi Kela maksaa asevelvollisille palveluksen ajalta sotilasavustuksen asumisavustusta. Sotilasavustuksen asumisavustusta sai vuonna 2017 yhteensä noin 1 000 palveluksessa olevaa varusmiestä.

Taulukko 5. Kelan asumisen tukea saaneet henkilöt 31.12.2017 ilman sotilasavustuksen asumisavustuksensaajia

	Asumisen tuet yhteensä		Yleinen asumistuki*		Eläkkeensaajan asumistuki		Opintotuen asumislisä	
	Lukumäärä	Osuus väestöstä (%)	Lukumäärä	Osuus väestöstä (%)	Lukumäärä	Osuus väestöstä (%)	Lukumäärä	Osuus väestöstä (%)
Helsinki								
Alle 15	25 194	27,5	25 194	27,5	0	0,0	0	0,0
15–29	46 761	34,1	43 924	32,0	771	0,6	2 066	1,5
30–44	25 842	16,8	24 070	15,7	1 647	1,1	125	0,1
45–64	21 645	14,2	15 322	10,1	6 311	4,1	12	0,0
65+	14 189	13,1	455	0,4	13 734	12,7	0	0,0
Yhteensä	133 631	20,8	108 965	16,9	22 463	3,5	2 203	0,3
Koko Suomi								
Alle 15	154 137	17,3	154 137	17,3	0	0,0	0	0,0
15–29	291 317	29,8	272 025	27,8	8 393	0,9	10 899	1,1
30–44	141 609	13,7	124 973	12,1	16 090	1,6	546	0,1
45–64	141 155	9,9	83 931	5,9	57 168	4,0	56	0,0
65+	127 250	10,8	1 579	0,1	125 671	10,7	0	0,0
Yhteensä	855 468	15,5	636 645	11,5	207 322	3,8	11 501	0,2

* Mukana ovat kaikki yleistä asumistukea saaneeseen ruokakuntaan kuuluvat henkilöt.

Lähde: Kela, Tilasto- ja tietovarastoryhmä

Lähdeluettelo

Ahola, Elina (2016). Asumistuen kohoavat kustannukset – miten yleisen asumistuen vuoden 2015 lakiuudistus vaikutti? Kelan tutkimusblogi 29.8.2016 osoitteessa <http://blogi.kansanelakelaitos.fi/arkisto/3282> [viitattu 12.12.2016]

HE 161/2017. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Kela (2018a). Kelan internet-sivut: Asumisen tuet. Osoitteessa <http://www.kela.fi/asumisen-tuet> [viitattu 13.6.2018]

Kela (2018b). Kelan internet-sivut: Yleisen asumistuen määrä ja maksaminen. Osoitteessa <http://www.kela.fi/asumisen-tuet-maara-ja-maksaminen> [viitattu 21.6.2018]

Kela (2018c). Tilasto perustoimeentulotuen kohdentumisesta varsinaisiin asumismenoihin ja muihin asumiseen liittyviin menoihin Helsingissä ja koko maassa 1/2017–12/2017. Erillinen tietopyyntö/Kelan tilasto- ja tietovarastoryhmä.

Kela (2017b). Kelan Tilastokatsaus 15.2.2017. Osoitteessa http://www.kela.fi/ajankohtaista-asumisen-tuet/-/asset_publisher/I7X3vuEkReGH/content/yleista-asumistukea-maksettiin-vuonna-2016-yli-miljardi-euroa?_101_INSTANCE_PFh6PFaOU3ID_redirect=%2Fasumistuki [Viitattu 23.5.2017]

Kela (2016a). Kelan asumistukitilasto 2015. Sosiaaliturva 2016. Suomen virallinen tilasto. Osoitteessa https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/164573/Kelan_asumistukitilasto_2015.pdf?sequence=6 [viitattu 25.6.2018]

Kela (2016b). Kelan Tilastokatsaus 11.02.2016. Osoitteessa http://www.kela.fi/documents/10180/1630864/Asumistukia_maksettiin_1.7_miljardia_euroa_vuonna_2015.pdf/631a03b6-cdb5-4dcc-a702-bcba49da4727 [viitattu 4.1.2017]

- 2018:1 Toimitilamarkkinat Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla 2017
- 2018:2 Nuorten koulutus Helsingissä
- 2018:3 Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 4. vuosineljänneksellä 2017
- 2018:4 Naiset ja miehet Helsingissä 2017
- 2018:5 Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2017
- 2018:6 Rakentaminen Helsingissä 2017 sekä rakentamisen aikasarjoja
- 2018:7 Työllisyys Helsingissä 1. vuosineljänneksellä 2018
- 2018:8 Väestönmuutokset Helsingissä 2012–2016
- 2018:9 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi–maaliskuussa 2018
- 2018:10 Väestö Helsingissä vuodenvaihteessa 2017/2018
- 2018:11 Väestön koulutusrakenne Helsingissä

TIEDUSTELUT

Hanna Ahlgren-Leinvuo
puh. 09 310 69969

SÄHKÖPOSTI

etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA

Helsingin kaupunki,
kaupunginkanslia,
kaupunkitutkimus ja -tilastot

ISSN 2489-4311